

דין וחשבון זה מסכם את תוצאות הביקורת, שערך משרד מבקר המדינה בנושא מתן תמיכות למוסדות על-ידי רשויות מקומיות. הבדיקה נערכה ב - 32 רשויות מקומיות – **17 עיריות** (אור יהודה, אשדוד, אשקלון, באר שבע, בני ברק, דימונה, חדרה, חיפה, טבריה, ירושלים, לוד, נתניה, עכו, צפת, רחובות, רמלה ורעננה), **11 מועצות מקומיות** (באר יעקב, בית שמש, בני עיי"ש, גבעת עדה, גני תקוה, זכרון יעקב, יהוד, ירוחם, מברשת ציון, קרית מלאכי ורכסים) ו - **4 מועצות אזוריות** (מודיעים, מטה יהודה, מרום הגליל ומרחבים) – שאוכלוסייתן מנתה בראשית 1990 כ - 1.8 מיליון נפש. הרשויות המקומיות הכלולות בבדיקה הינן מבחינה גיאוגרפית, מכל אזורי הארץ (ירושלים והסביבה, חיפה והצפון, גוש דן והמרכז ובאר שבע והדרום) ומייצגות את כל צורות ההתארגנות שהחוק קבע למתן שירותים מוניציפאליים – עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות. מבחינת גודל הישובים שנבדקו, קיים יצוג לישובים גדולים מאד, בינוניים וקטנים וכן לעיירות פיתוח. הביקורת התייחסה לשנות הכספים 1987 עד 1989, ונערכה בעיקרה ברשויות המקומיות האמורות. בדיקות משלימות נערכו במשרד הפנים.

הביקורת התמקדה בסידרי מתן תמיכות למוסדות על-ידי הרשויות המקומיות – תחום שהועלו בו, במשך שנים, ליקויים חמורים ביותר. בעיקבות העלאתם נקבע נוהל מתן תמיכות למוסדות על-ידי רשויות מקומיות, במטרה לתקן את המצב ששרר בתחום זה (פירוט עיקרי הנוהל – ראה להלן). בבדיקה הושם דגש מיוחד על תהליך קבלת ההחלטות על-ידי הרשויות המקומיות בנושא מתן תמיכות למוסדות, על סידרי תיקצוב הסכומים שיועדו למתן תמיכות, על דרך הקצאת מקורות המימון למתן אותן תמיכות, ועל מעורבות משרד הפנים במתן תמיכות באמצעות הרשויות המקומיות. פעילות הרשויות המקומיות ומשרד הפנים בתחום זה נבחנה על-ידי הביקורת על-פי המתחייב מהדינים החלים על הרשויות המקומיות ועל פי אמות המידה שנקבעו בנוהל האמור למתן תמיכות, ותוך שימת דגש על סידרי המינהל התקין, שכל גוף ציבורי מחוייב בהם.

לנוכח מורכבות הנושא וכאמצעי להגיע לחקר האמת- מצאה מבקר המדינה לראוי להפעיל במיקרה זה את הסמכויות שהוקנו לה על פי סעיף 26 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 (נוסח משולב), לשם גביית עדויות לפי סעיפים 8 עד 11 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968. במיסגרת זו נגבו עדויות מאחדים מנושאי התפקידים ברשויות המקומיות ובמשרד הפנים. הממצאים הכלולים בפרק זה, כמו – גם המסקנות של הביקורת, מבוססים, בין היתר, על עדויות אלה.

במקביל לעריכת הביקורת החלה משטרת ישראל לחקור את מעורבות שר הפנים בנושא העברת תמיכות למוסדות על-ידי רשויות מקומיות. לפיכך מצאה מבקר המדינה לנכון להעביר למשטרת ישראל, כבר באותו מועד, מימצאים בנושא זה, שהועלו במיסגרת הבדיקה שערך משרד מבקר המדינה.